

PATVIRTINTA
Vilniaus darželio-mokyklos „Lokiukas“
Direktoriaus 2017 m. rugsėjo 12 d.
Įsakymu Nr. V1-73

SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO VILNIAUS DARŽELYJE-MOKYKLOJE „LOKIUKAS” TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Vilniaus darželyje-mokykloje „Lokiukas” tvarkos aprašas (toliau - Mokyklos tvarkos aprašas) parengtas vadovaujantis Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190 ir Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Vilniaus miesto bendrojo ugdymo mokyklose tvarkos aprašu, patvirtintu 2016m. birželio 30d. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu Nr. 30-1602.
2. Mokyklos tvarkos aprašo paskirtis: nustatyti smurto ir patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą Vilniaus darželyje-mokykloje „Lokiukas“; užtikrinti tinkamus mokyklos bendruomenės veiksmus atsiradus smurto ir patyčių apraiškoms ir vykdant smurto ir patyčių prevenciją; užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi; nustatyti prevencijos ir intervencijos priemonių sistemą saugios nuo smurto ir patyčių (įskaitant ir patyčias kibernetinėje erdvėje) aplinkos mokykloje kūrimui.
3. Prevencija suprantama kaip priemonės ir būdai, kuriais siekiama užkirsti kelią socialinės rizikos veiksniams atsirasti arba jų įtakai sumažinti, stiprinti apsauginius veiksnius. Prevencija yra nuolatinis, cikliškas (ne baigtinis) procesas, apimantis esamų arba potencialiai galimų problemų identifikavimą, tinkamų priemonių joms spręsti parinkimą ir vykdymą, poveikio į(si)vertinimą ir tolesnių veiksmų planavimą.
4. Prevencijos tikslas – sukurti saugią, mokinio asmenybės augimui, brandai ir ugdymuisi palankią aplinką mokykloje, kurioje mokiniai jaučiasi gerbiami, priimti, saugūs, jų nuomonė ir siūlymai yra išklausomi ir vertinami. Psichologinė mokinių savijauta ir saugumas mokykloje susijęs su emocine mokinių, mokyklos darbuotojų, tėvų (toliau – mokyklos bendruomenės nariai) gerove, jų tarpusavio santykiais.
5. Intervencija suprantama kaip mokyklos vadovo, pavaduotojų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir kitų mokyklos darbuotojų (toliau – mokyklos darbuotojai) koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą, taip pat – švietimo pagalbos priemonių visuma.
6. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – smurto ir patyčių situacijos mokykloje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šių reiškinių geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinių tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.
7. Mokyklos tvarkos aprašas remiasi šiais principais:
 - 7.1. į smurtą ir patyčias reaguojama nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;
 - 7.2. čia ir dabar - kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ir patyčias, nedelsdamas reaguoja ir stabdo;
 - 7.3. kiekvienas bendruomenės narys atsakingas už pranešimą apie smurtą ir patyčias; nedelsiant žodžiu/raštu pranešama VGK nariams, Pagalbos vaikui specialistams ir/ar įstaigos administracijai;

7.4. veiksmų imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą ir patyčias amžiaus ir pareigų, bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių smurtą ir patyčias amžiaus ir pareigų;

7.5. mokyklos vadovas, administracija, gavusi pranešimą, kad mokyklos darbuotojas, kitas asmuo patiria smurtą ar patyčias ar pats smurtauja ar tyčiojasi, raštu (žodžiu) kreipiasi į VGK su prašymu išnagrinėti situaciją ir numatyti tolesnę veiksmų seką, tinkamiausias priemones situacijai spręsti:

7.5.1. VGK visais atvejais priima, registruoja ir analizuoja smurto ir patyčių atvejus mokykloje (patyčių dinamikos analizei ir atitinkamų prevencijos ir intervencijos priemonių planavimui).

7.6. mokyklos vadovas, administracija prireikus kreipiasi švietimo pagalbos ar kitos reikalingos pagalbos (pvz., policijos, medicininės pagalbos) smurtą ar patyčias patyrusiems ar smurtavusiems dalyviams, stebėtojams (mokiniam), tėvams.

8. Visi mokyklos bendruomenės nariai (vaikai, administracijos atstovai, pedagogai, švietimo pagalbos specialistai, tėvai (globėjai, rūpintojai), kiti darbuotojai) pasirašytinai supažindinami su mokyklos smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka, ją įgyvendinančiais dokumentais.

9. Mokyklos tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

9.1. Smurtas – sąmoningas jėgos taikymas siekiant sužeisti ar įžeisti kitą asmenį. Smurtas prieš vaikus yra tada, kai žmogus pažeidžia vaiko teises ir savo veiksmais ar žodžiais sukelia vaikui fizinį ar dvasinį skausmą, žaloja jo fizinę ir psichinę sveikatą.

9.1.1. Fizinis smurtas – yra tada, kai žmogus tyčia sukelia skausmą vaikui ar jį sužeidžia. Vaiko mušimas ranka ar įvairiais daiktais, stumdymas, spardymas, purtymas, deginimas, kandžiojimas, smaugimas, bet koks skausmo kėlimas (kojos pakišimas, kad kitas nugriūtų ar susižalotų, spaudymas, kankinimas, žalojančių daiktų naudojimas, žnaibymas, badymas ir pan.) yra fizinis smurtas.

9.1.2. Seksualinis smurtas prieš vaiką yra tada, kai suaugęs žmogus arba žymiai vyresnis vaikas išnaudoja vaiką savo seksualiniams norams tenkinti. Seksualinė vaikų prievarta tai plati sąvoka, ji apima keletą prievartos formų:

9.1.2.1. Suaugęs ar žymiai vyresnis vaikas seksualiai išnaudoja vaiką – liečia, glosto, bučiuoja vaiko intymias vietas, nurenginėja vaiką, verčia vaiką liesti suaugusio intymias vietas, arba pats save seksualiai liečia vaiko akivaizdoje, rodo vaikui pornografinius filmus ar žurnalus, kiša pirštą ar daiktą į vaiko makštį ar išangę, verčia vaiką stebėti lytinį aktą, arba pats lytiškai santykiauja su vaiku.

9.1.2.2. Vaikų pornografija - vaikai fotografuojami ar filmuojami nuogi, verčiami keliese elgtis keistai seksualiai, tokios nuotraukos ir filmai talpinami internete ar kitaip platinami.

9.1.2.3. Vaikų įtraukimas į prostituciją, prekyba vaikais – suaugęs verčia vaiką elgtis seksualiai su kitais žmonėmis ir už tai gauna pinigų, išnaudoja vaiką, versdamas turėti lytinių santykių.

9.1.3. Psichologinis/emocinis smurtas - tai pasityčiojimas iš vaiko, žodinis agresyvus elgesys, žeminimas, įžeidinėjimas, gąsdinimas, grasinimas, vertimas jaustis kaltu, nuolatinis blogos savijautos sukėlimas, parodymas, kad vaikas nėra mylimas, kad yra blogesnis už kitus, aprėkimas, apkalbinėjimas už akių siekiant pažeminti, įžeidžių raštelių, SMS žinučių ar elektroninių laiškų rašymas, privačios informacijos atskleidimas siekiant pažeminti ir t. t.

9.2. Nepriežiūra ir apleistumas yra tada, kai suaugusieji nesirūpina vaiku. Vaikams reikia, kad juos prižiūrėtų, kad jie turėtų ką valgyti, drabužių ir reikalingų daiktų, kad būtų lova miegojimui, kad ateitų gydytojas, kai vaikas serga, kad jis būtų apsaugotas nuo pavojų. Jei tėvai tuo nesirūpina, tai ir yra nepriežiūra. Nepriežiūra ir apleistumas yra tada, kai tėvai ar globėjai (neduoda vaikui valgyti, nenuperka tinkamų drabužių, palieka vaikus ilgam laikui vienus, be suaugusio priežiūros, verčia vaikus atlikti jiems pagal jėgas ir amžių per sunkius suaugusių namų ruošos darbus – gaminti maistą, skalbti, prižiūrėti jaunesnius vaikus ir pan., nepakviečia gydytojo, kai vaikas serga, neparūpina vaistų ir kt.

9.3. Patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

9.3.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, uжимas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

9.3.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

9.3.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

9.3.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

9.3.5. patyčias patiriantis vaikas – mokinys, iš kurio yra tyčiojamasi.

9.3.6. besityčiojantysis/skriaudėjas – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų.

9.3.7. patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys(-iai).

9.3.8. patyčių stebėtojas – vaikas, matantis ar žinantis apie patyčias.

10. Mokyklos tvarkos aprašas remiasi Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija; Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, kitais įstatymus įgyvendinančiais teisės aktais.

II. PATYČIŲ IR SMURTO STEBĖSENA IR PREVENCIJA MOKYKLOJE

11. Saugios aplinkos mokykloje kūrimas apima glaudžiai tarpusavyje susijusius, integraliai veikiančius komponentus: mokyklos veiklą ir valdymą, socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymą, pozityvaus mokyklos mikroklimato kūrimą, mokinių pozityvių vertybių formavimą ir tėvų (globėjų, rūpintojų) (toliau – tėvai) įtraukimą / įsitraukimą. Saugios aplinkos mokykloje kūrimo komponentų schema pavaizduota Mokyklos tvarkos aprašo priede.

12. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi mokyklos vadovas, vaiko gerovės komisijos nariai, klasių/grupių auklėtojai, o jos vykdyme dalyvauja visi mokyklos bendruomenės nariai.

13. Mokyklos tvarkos aprašo įgyvendinimą Vilniaus darželyje-mokykloje „Lokiukas“ koordinuoja direktoriaus įsakymu paskirti ne mažiau kaip 3 atsakingi asmenys.

14. Atsakingi asmenys parengia stebėsenos rezultatais paremtą kasmetinį Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos mokykloje priemonių planą, pristato mokyklos bendruomenei, jį vykdo ir kasmet:

14.1. inicijuoja anoniminę vaikų apklausą ir apibendrina jos rezultatus.

14.2. surenka apibendrintus duomenis iš klasių/grupių vadovų dėl mokykloje fiksuotų pranešimų apie smurtą ir patyčias, atlieka jų analizę;

14.3. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

14.4. teikia siūlymus mokyklos vadovui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo mokykloje, mokyklos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo smurto ir patyčių prevencijos ar intervencijos srityje (ne rečiau kaip kartą per ketverius metus) ir kitais klausimais;

15. Klasių/grupių vadovai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie smurtą ir patyčias, informuoja VGK apie rezultatus.

III. INTERVENCIJA PATYČIŲ IR SMURTO ATVEJ AIS MOKYKLOJE

16. Visais įtariamų ir realių smurto/patyčių atvejais kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

16.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus smurtą ir patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

16.2. primena vaikui, kuris tyčiojasi/smurtauja, mokyklos nuostatas ir elgesio taisykles;

16.3. esant pagalbos vaiko sveikatai ir gyvybei reikalingumui, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar mokyklos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

16.4. informuoja VGK ir klasės/grupės vadovą apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias/smurtą;

17. Mokyklos administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo veiksmai įtarus ir/ar pastebėjus elektronines patyčias ar gavus apie jas pranešimą:

17.1. esant galimybei išsaugo vykstančių elektroninių patyčių įrodymus ir nedelsiant imasi visų reikiamų priemonių elektroninėms patyčioms sustabdyti;

17.2. įvertina grėsmę vaikui, jo sveikatai ir esant poreikiui kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus rūpintojus) ar mokyklos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

17.3. pagal galimybes surenka informaciją apie besityčiojančių tapatybę, dalyvių skaičių ir kitus galimai svarbius faktus;

17.4. informuoja VGK, klasės/grupės vadovą apie elektronines patyčias ir pateikia įrodymus (išsaugotą informaciją, jei tokia yra);

18. Klasės/grupės vadovas, gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias ir smurtą:

18.1. užpildo Pranešimo apie smurtą ir patyčias formą (2 priedas);

18.2. organizuoja individualius pokalbius su smurto ir patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

18.3. klasės/grupės vadovas nesiliaujant smurtui ir patyčioms ar esant sudėtingesniai atvejui kreipiasi į mokyklos VGK ar konkrečius Mokyklos tvarkos apraše nurodytus asmenis ir perduoda surinktus faktus apie netinkamą elgesį.

19. Mokyklos VGK (ar konkretūs Mokyklos tvarkos apraše nurodyti asmenys), įvertinus turimą informaciją:

19.1. numato veiksmų planą, supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

19.2. informuoja mokyklos vadovą apie esamą situaciją.

20. Vaikui, pasityčiojus iš administracijos atstovo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, informuoja mokyklos vadovą, kuris imasi Mokyklos tvarkos apraše ir/ar kituose mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.

21. Administracijos atstovui, pedagogui, švietimo pagalbos specialistui, techniniam darbuotojui ar kitam asmeniui pasityčiojus iš vaiko, asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, informuoja mokyklos vadovą, kuris imasi mokyklos tvarkos apraše ir/ar kituose mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.

22. Mokyklos vadovas, sužinojęs apie mokyklos darbuotojo patiriamas patyčias arba mokyklos darbuotojo ar kito asmens tyčiojimąsi, nedelsiant imasi priemonių, numatytų Mokyklos tvarkos apraše ir/ar kituose mokyklos dokumentuose.

23. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius mokykloje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

24. Tais atvejais, kai mokykloje nėra švietimo pagalbos specialistų ar yra kitos priežastys, dėl kurių negali būti teikiama švietimo ar kita pagalba ar netikslinga ją teikti mokykloje, VGK ar klasės/grupės vadovas nukreipia vaiką ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus) į savivaldybės švietimo pagalbos įstaigą.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

25. Papildoma informacija mokyklos bendruomenės nariams ir suinteresuotiems asmenims apie smurtą ir patyčias skelbiama <http://www.bepatyciu.lt/> Nuorodos pateikiamos 3 Priede.
26. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO VILNIAUS DARŽELYJE-MOKYKLOJE „LOKIUKAS” TVARKOS APRAŠAS

(Santrauka)

1. **Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija** yra svarbi mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi mokyklos vadovas, vaiko gerovės komisijos nariai (VGK), klasių/grupių auklėtojai, o jos vykdydame dalyvauja visi mokyklos bendruomenės nariai.

2. SAŲOKOS

2.1. **Smurtas** – sąmoningas jėgos taikymas siekiant sužeisti ar įžeisti kitą asmenį. Smurtas prieš vaikus yra tada, kai žmogus pažeidžia vaiko teises ir savo veiksmais ar žodžiais sukelia vaikui fizinę ar dvasinę skausmą, žaloja jo fizinę ir psichinę sveikatą.

2.1.1. **Fizinis smurtas** – yra tada, kai žmogus tyčia sukelia skausmą vaikui ar jį sužeidžia. Vaiko mušimas ranka ar įvairiais daiktais, stumdymas, spardymas, purtymas, deginimas, kandžiojimas, smauginimas, bet koks skausmo kėlimas (kojos pakišimas, kad kitas nugriūtų ar susižalotų, spjaudymas, kankinimas, žalojančių daiktų naudojimas, žnaibymas, badymas ir pan.) yra fizinis smurtas.

2.1.2. **Seksualinis smurtas** prieš vaiką yra tada, kai suaugęs žmogus arba žymiai vyresnis vaikas išnaudoja vaiką savo seksualiniams norams tenkinti. Seksualinė vaikų prievarta tai plati sąvoka, ji apima keletą prievartos formų:

2.1.3. **Psichologinis/emocinis smurtas** - tai pasityčiojimas iš vaiko, žodinis agresyvus elgesys, žeminimas, įžeidinėjimas, gąsdinimas, grasinimas, vertimas jaustis kaltu, nuolatinis blogos savijautos sukėlimas, parodymas, kad vaikas nėra mylimas, kad yra blogesnis už kitus, aprėkimas, apkalbinėjimas už akių siekiant pažeminti, įžeidžių raštelių, SMS žinučių ar elektroninių laiškų rašymas, privačios informacijos atskleidimas siekiant pažeminti ir t. t.

2.2. **Nepriežiūra ir apleistumas** - kai suaugusieji nesirūpina vaiku. Vaikams reikia, kad juos prižiūrėtų, kad jie turėtų ką valgyti, drabužių ir reikalingų daiktų, kad būtų lova miegojimui, kad ateitų gydytojas, kai vaikas serga, kad jis būtų apsaugotas nuo pavojų. Jei tėvai tuo nesirūpina, tai ir yra nepriežiūra. Nepriežiūra ir apleistumas yra tada, kai tėvai ar globėjai (neduoda vaikui valgyti, nenuperka tinkamų drabužių, palieka vaikus ilgam laikui vienus, be suaugusio priežiūros, verčia vaikus atlikti jiems pagal jėgas ir amžių per sunkius suaugusių namų ruošos darbus – gaminti maistą, skalbti, prižiūrėti jaunesnius vaikus ir pan., nepakviečia gydytojo, kai vaikas serga, neparūpina vaistų ir kt.

2.3. **Patyčios** – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

2.3.1. **Žodinės patyčios**: pravardžiavimas, grasinimas, uėjimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

2.3.2. **Fizinės patyčios**: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

2.3.3. **Socialinės patyčios**: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

2.3.4. **Elektroninės patyčios**: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

3. REAKCIJA Į SMURTĄ IR PATYČIAS MOKYKLOJE

Visais įtariamų ir realių smurto ir patyčių atvejais kiekvienas mokyklos **administracijos atstovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas, bendruomenės narys reaguodamas:**

3.1. **įsikiša** įtarus ir/ar pastebėjus smurtą ir patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

3.2. **primena** vaikui, kuris tyčiojasi, mokyklos nuostatas ir elgesio taisykles;

3.3. **kreipiasi** į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar mokyklos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba) esant pagalbos vaiko sveikatai ir gyvybei reikalingumui

3.4. **informuoja** VGK ir klasės/grupės vadovą apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias.

4. ELEKTRONINĖS PATYČIOS

Mokyklos administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo veiksmai įtarus ir/ar pastebėjus **elektronines patyčias** ar gavus apie jas pranešimą:

- 4.1. esant galimybei išsaugo vykstančių elektroninių patyčių įrodymus ir nedelsiant imasi visų reikiamų priemonių elektroninėms patyčioms sustabdyti;
- 4.2. įvertina grėsmę vaikui, jo sveikatai ir esant poreikiui kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus rūpintojus) ar mokyklos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);
- 4.3. pagal galimybes surenka informaciją apie besityčiojančių tapatybę, dalyvių skaičių ir kitus galimai svarbius faktus;
- 4.4. informuoja VGK, klasės/grupės vadovą apie elektronines patyčias ir pateikia įrodymus (išsaugotą informaciją, jei tokia yra);

5. VEIKSMAI MOKYKLOJE

Klasės/grupės vadovas, gavęs informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias ir smurtą:

- 5.1. **užpildo** Pranešimo apie smurtą ir patyčias formą (2 priedas);
- 5.2. **organizuoja** individualius pokalbius su smurto ir patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;
- 5.3. nesiliaujant smurtui ir patyčioms ar esant sudėtingesniais atvejais **kreipiasi** į mokyklos VGK ar konkrečius Mokyklos tvarkos apraše nurodytus asmenis ir perduoda surinktus faktus apie netinkamą elgesį.
6. **Mokyklos VGK** (ar konkretūs Mokyklos tvarkos apraše nurodyti asmenys), įvertinus turimą informaciją:
 - 6.1. **numato veiksmų planą**, supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;
 - 6.2. **informuoja** mokyklos vadovą apie esamą situaciją.
7. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius mokykloje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.
8. Tais atvejais, kai mokykloje nėra švietimo pagalbos specialistų ar yra kitos priežastys, dėl kurių negali būti teikiama švietimo ar kita pagalba ar netikslinga ją teikti mokykloje, VGK ar klasės/grupės vadovas nukreipia vaiką ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus) į savivaldybės švietimo pagalbos įstaigą.

Kuo patyčios skiriasi nuo konflikto?

Patyčios

- Siekiama įskaudinti kitą
- Skriaudėjas fiziškai ir psichologiškai stipresnis
- Veiksmai kartojasi
- Svarbi suaugusiojo pagalba

Konfliktas

- Siekiama įrodyti savo tiesą ar požiūrį
- Abiejose pusėse jaučiama jėgų pusiausvyrą
- Pagalba gali būti nereikalinga, vaikai gali patys išspręsti konfliktą
- Veiksmas gali ir nepasikartoti, išsprendus konfliktą